

UNGA OCH MEDARBETARAVTAL

En studie på uppdrag av IKEM

KONTAKT

Ulrik Hoffman, VD

0735 270 272

Ulrik@ungdomsbarometern.se

Ansvarig analytiker: Marit Rönnestad

FAKTA OM UNDERSÖKNINGEN

Intervjumetod: Digital enkät

Målgrupp: Unga vuxna i Sverige 20-29 år

Fältperiod: 8 mars – 22 mars

Antal intervjuer i studien totalt: 1085 st.

Ungdomsbarometern AB © 2022.

Samtliga resultat och slutsatser häri presenterade är **copyrightskyddade** och får ej spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

RAPPORTINNEHÅLL:

KAPITEL 1.

INLEDNING s.3

KAPITEL 2.

DEN SVENSKA MODELLEN s.5

KAPITEL 3.

UPPDELNINGEN AV ARBETSMARKNADEN s.9

MEDARBETARAVTAL – VAD TYCKER UNGA?

Att efterfrågan på kollektivavtal ökar bland unga är en utveckling vi har sett i flera studier under de senaste åren. För Generation Z, som dagens unga ofta benämns, är detta en del i ett ökat trygghetsökande som bland annat frammanats av känslan att växa upp i osäkra tider med stort ansvar för den egna framtiden. Andra närliggande exempel på hur detta tar sig uttryck är det ökade intresset för tjänstepension och att arbetsmarknadsanpassa sina utbildningsval. Trygghetsökandet ska samtidigt inte ställas i motsatsförhållande till individuella villkor och flexibilitet, som också står högt i kurs.

Men hur ser kunskaperna om kollektivavtal egentligen ut, och vilken form av avtal vill unga ha? För att bidra med kunskap om ungas attityder när det kommer till kollektivavtal och hur svensk arbetsmarknad fungerar har IKEM gett oss i uppdrag att genomföra en enkätstudie bland ca 1 100 unga i åldrarna 20–29 år. Studien innefattar alltså både unga som är på väg in på arbetsmarknaden och unga vuxna som arbetat ett antal år.

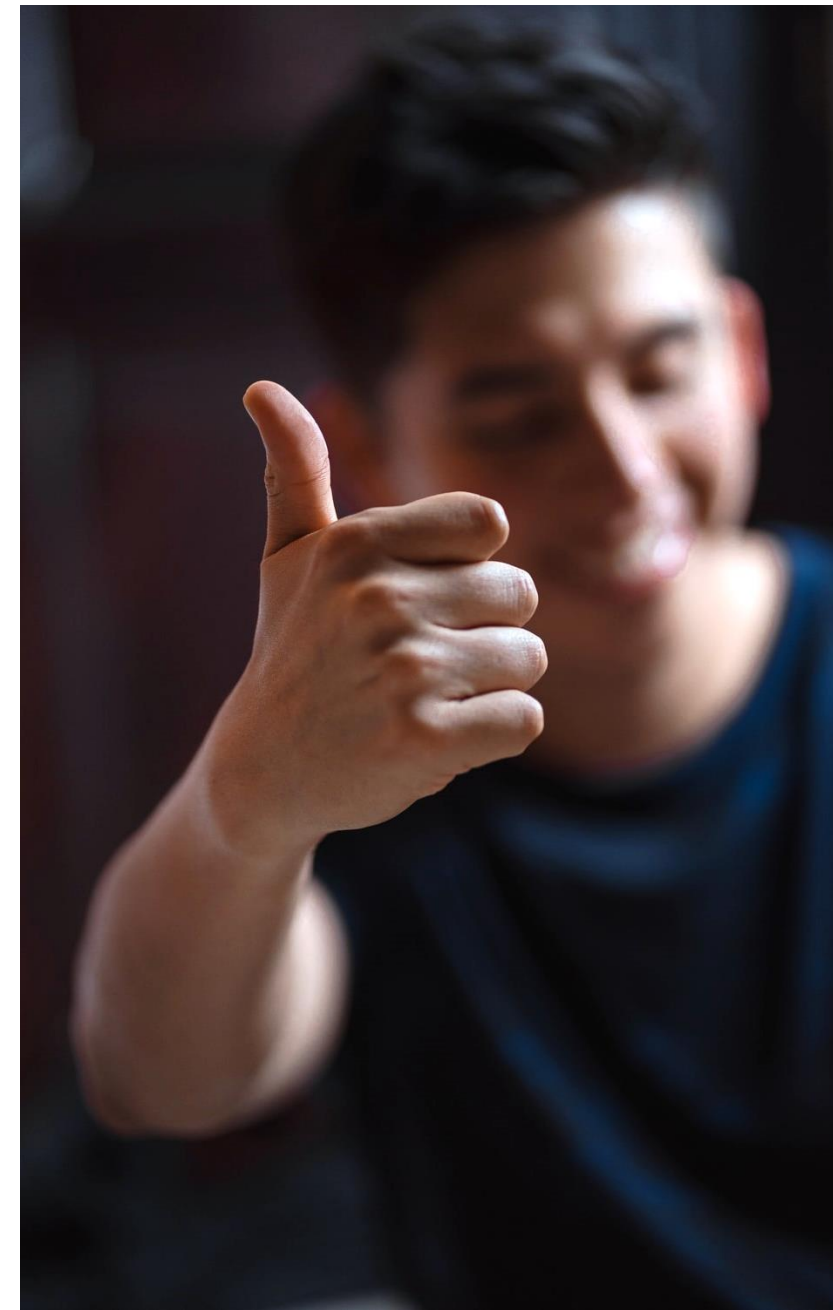
Att undersöka ungas inställning till kollektivavtal och villkoren på arbetsmarknaden bör göras med viss ödmjukhet, eftersom kunskaperna ibland är låga och komplexiteten stor. En anledning till detta är att det för arbetare och tjänstemän idag gäller olika kollektivavtal på den svenska arbetsmarknaden, med olika regler för ersättningar, löneprocesser och försäkringar.

Samtidigt pekar mycket på att det skiljer allt mindre i både arbetsuppgifter och krav på utbildningsbakgrund mellan de båda grupperna. Detta gäller särskilt för nya medarbetare i kemiindustrin (läkemedel, kemi, plast- och gummi samt raffinaderi), branscher som är teknik- och forskningsintensiva och som därmed har ett stort behov av högutbildad kompetens. Av denna anledning förespråkar bland andra IKEM en övergång till så kallade medarbetaravtal, där de anställda har lika villkor.

Idag råder det stenhård konkurrens om kompetensen på arbetsmarknaden, och för att det ska vara attraktivt för unga, som både vill ha trygghet och flexibilitet, behöver både enskilda arbetsgivare, arbetsgivarorganisationer och fackförbund säkerställa bra avtal och villkor. Kanske kan medarbetaravtal vara en del i det arbetet?

Trevlig läsning!
Ulrik Hoffman och Marit Rönnestad
för Ungdomsbarometern.

Stockholm maj 2022

RESULTATEN I KORTHET:

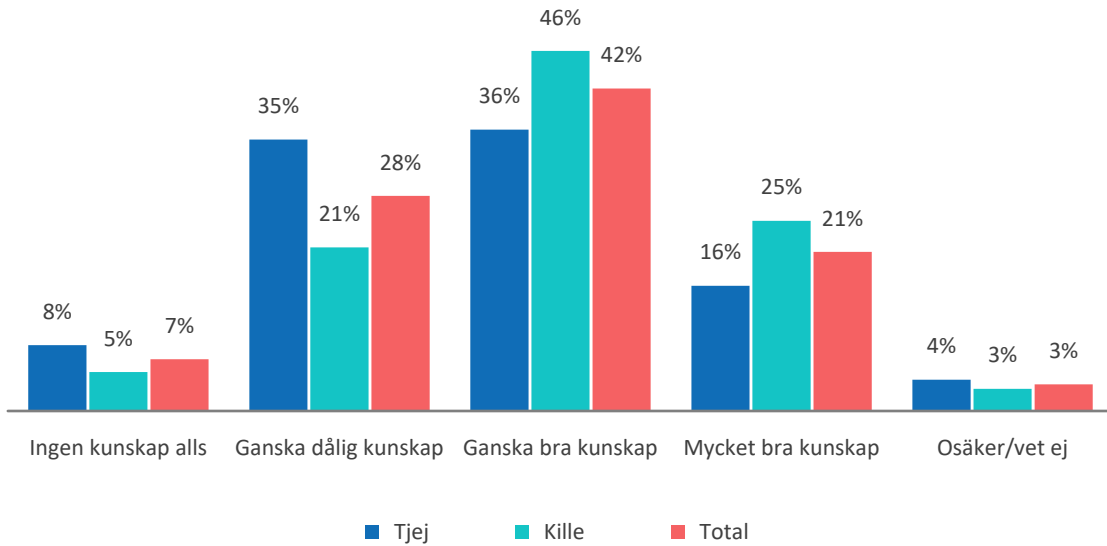
- Sju av tio tycker att det är viktigt med kollektivavtal för arbetstagare i Sverige
- Det flesta unga vet att det finns en uppdelning mellan arbetare och tjänstemän på arbetsmarknaden idag
- Hälften av alla unga tycker att alla anställda på en arbetsplats bör ha samma kollektivavtal och villkor (medarbetaravtal)
- Fyra av tio tycker att det är omodernt att skilja på arbetare och tjänstemän
- Kunskaperna om hur arbetsmarknaden fungerar är relativt låga – bara fyra av tio svarar rätt på vad den svenska modellen är. Många frågor har också en hög andel osäkra
- Tjejer tycker generellt att kollektivavtal är viktigare. De svarar också rätt på vad svenska modellen är i högst utsträckning

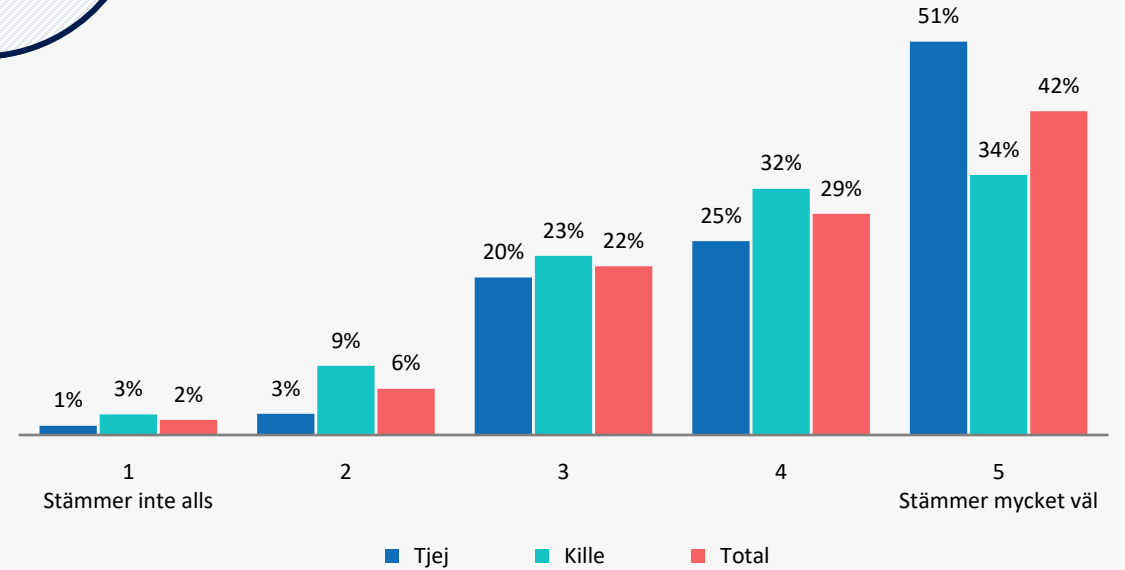
DEN SVENSKA MODELLEN

De flesta unga, i synnerhet tjejer, tycker att kollektivavtal är viktigt.
Däremot är det relativt få som säger sig ha mycket goda kunskaper om desamma

6 av 10 upplever sig ha ganska eller mycket bra kunskaper om vad ett kollektivavtal är:

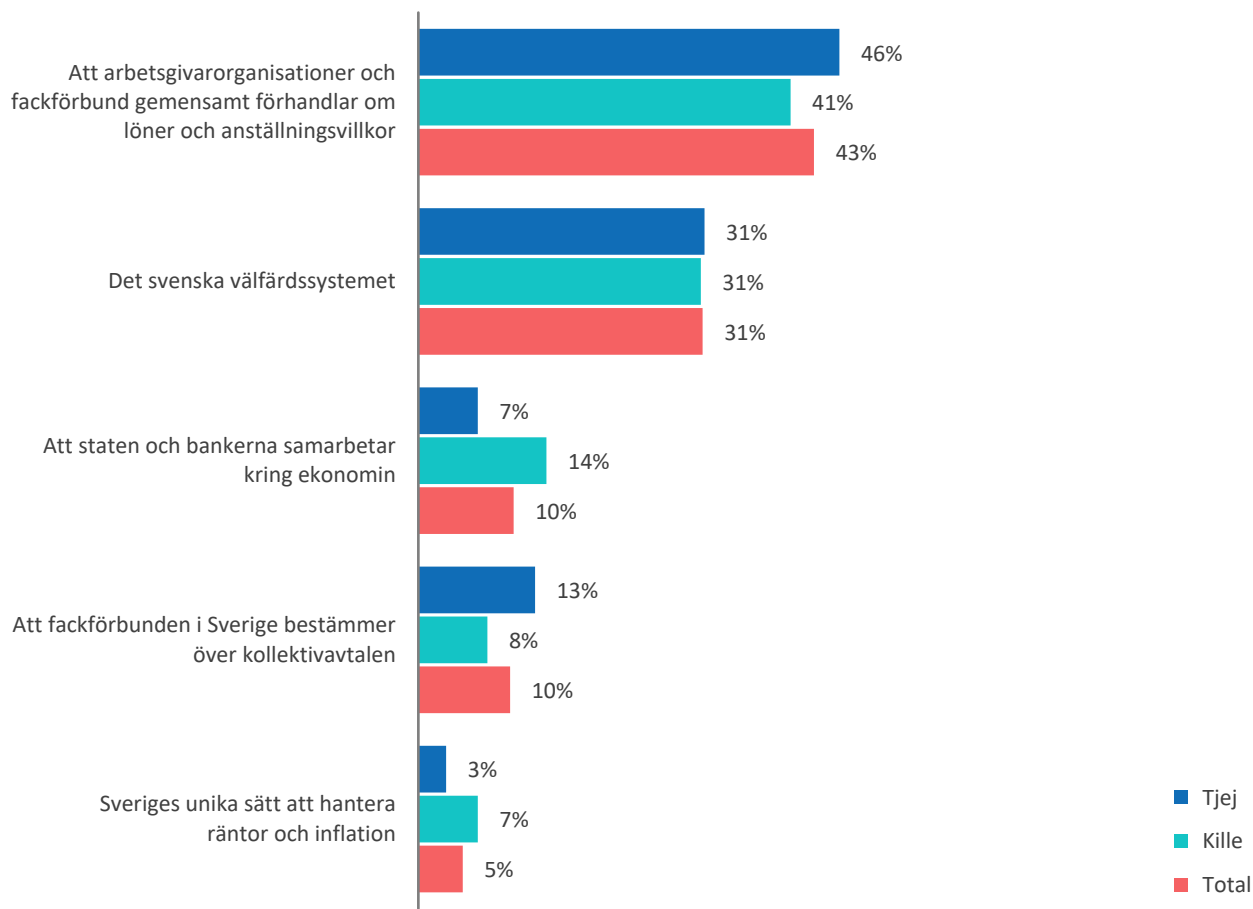

”Jag tycker att kollektivavtal är viktigt för arbetstagare i Sverige”

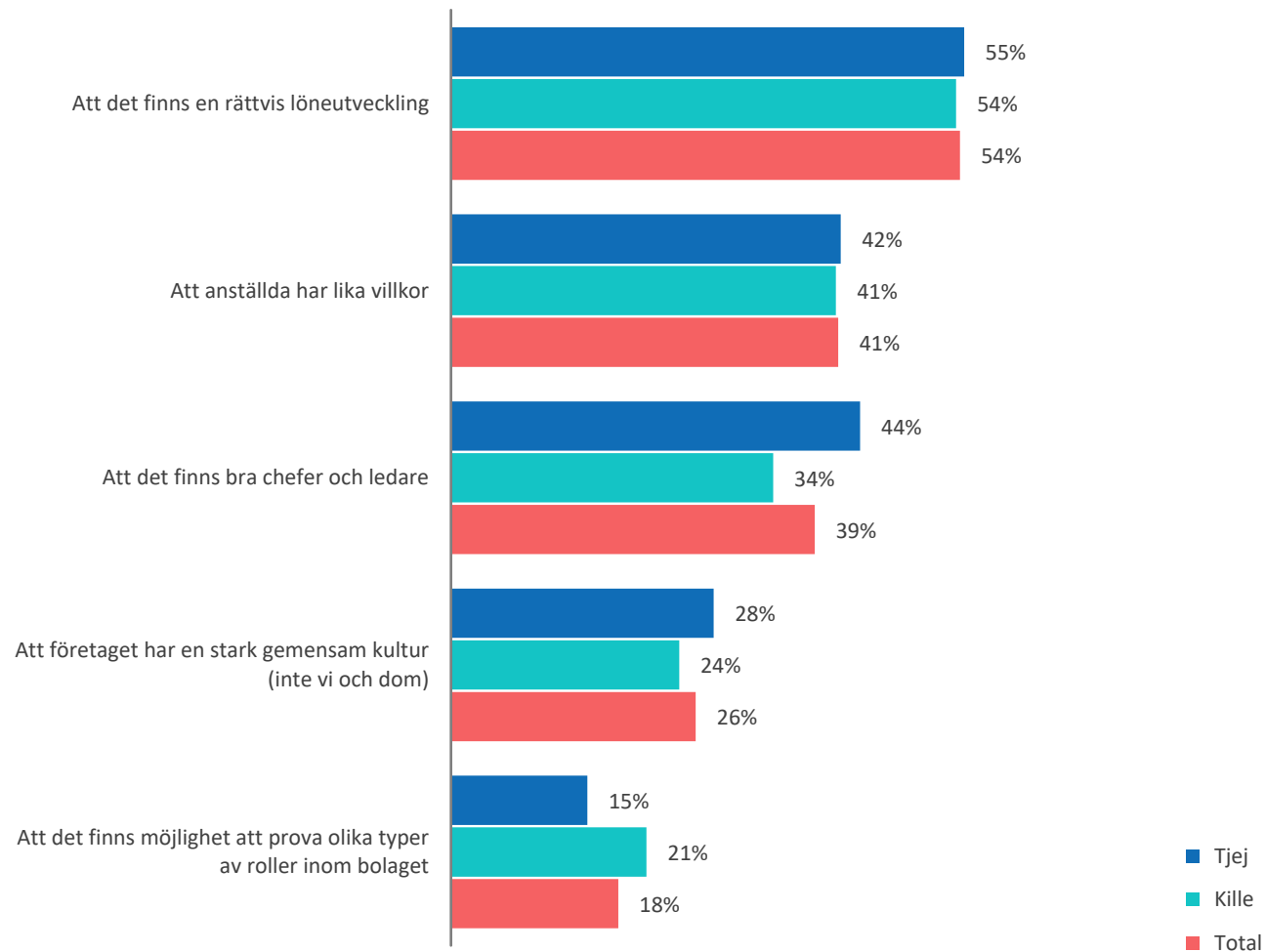

Drygt fyra av tio svarar rätt om vad "den svenska modellen" är, men det svenska välfärdssystemet är också top of mind

Den svenska modellen:

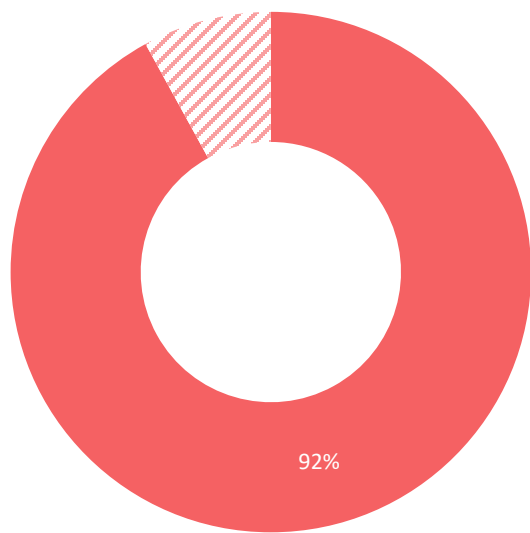
Rättvisa löner och lika villkor är viktigast för att skapa en bra arbetsplats, bland de undersökta alternativen

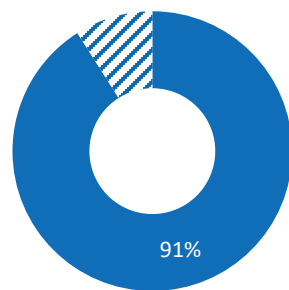
UPPDELNINGEN AV ARBETSMARKNADEN

De allra flesta vet att det finns en uppdelning av roller på arbetsmarknaden, men betydligt färre har koll på vad skillnaden faktiskt innebär

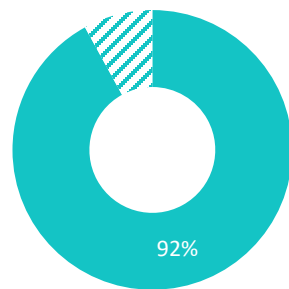

9 av 10 känner till att det finns en rolluppdelning på arbetsmarknaden

■ Ja ■ Nej

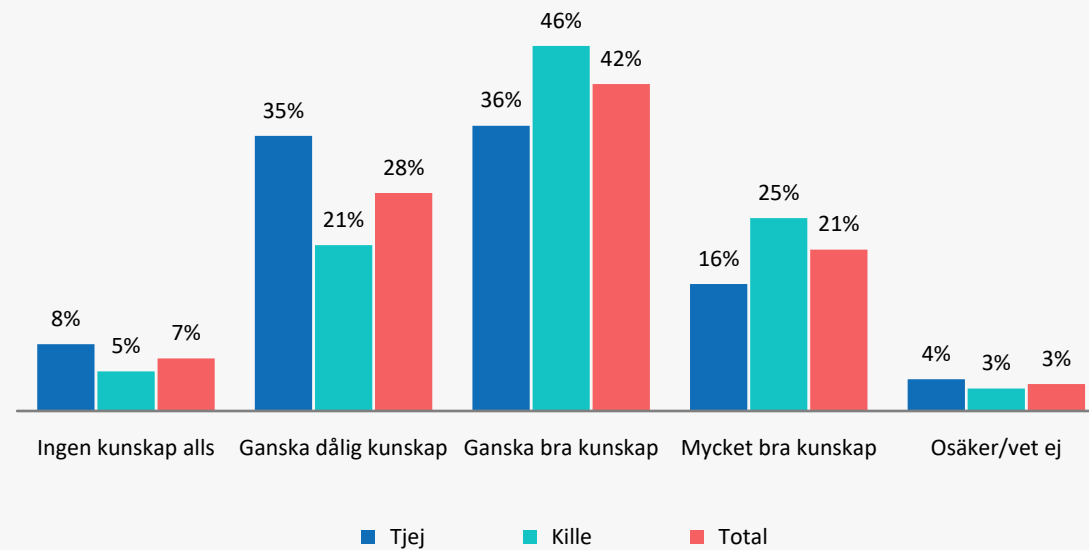

Tjejer

Killar

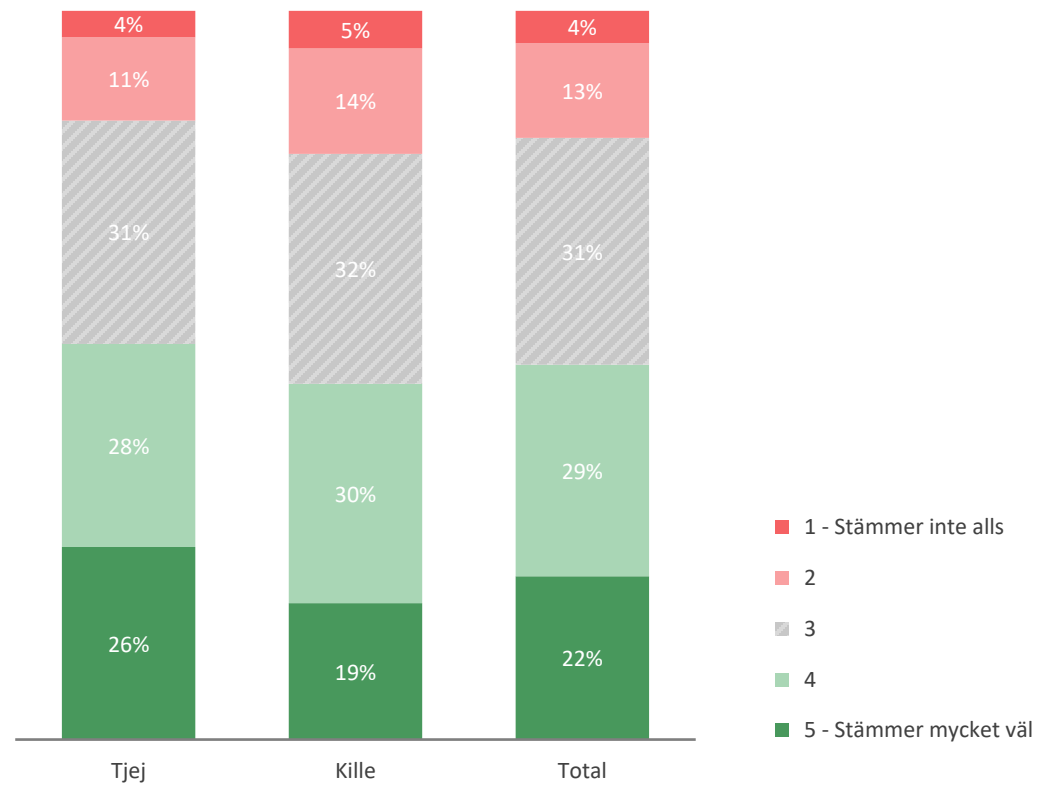
Ungas kunskap om ”skillnaden mellan arbetare och tjänstemän”:

Åsikterna huruvida arbetare och tjänstemän bör ha lika eller olika avtal skiljer sig: hälften tycker att alla på samma arbetsplats ska ha samma avtal

”Jag tycker att alla på en arbetsplats borde ha samma anställningsvillkor – det vill säga ett kollektivavtal för alla medarbetare”

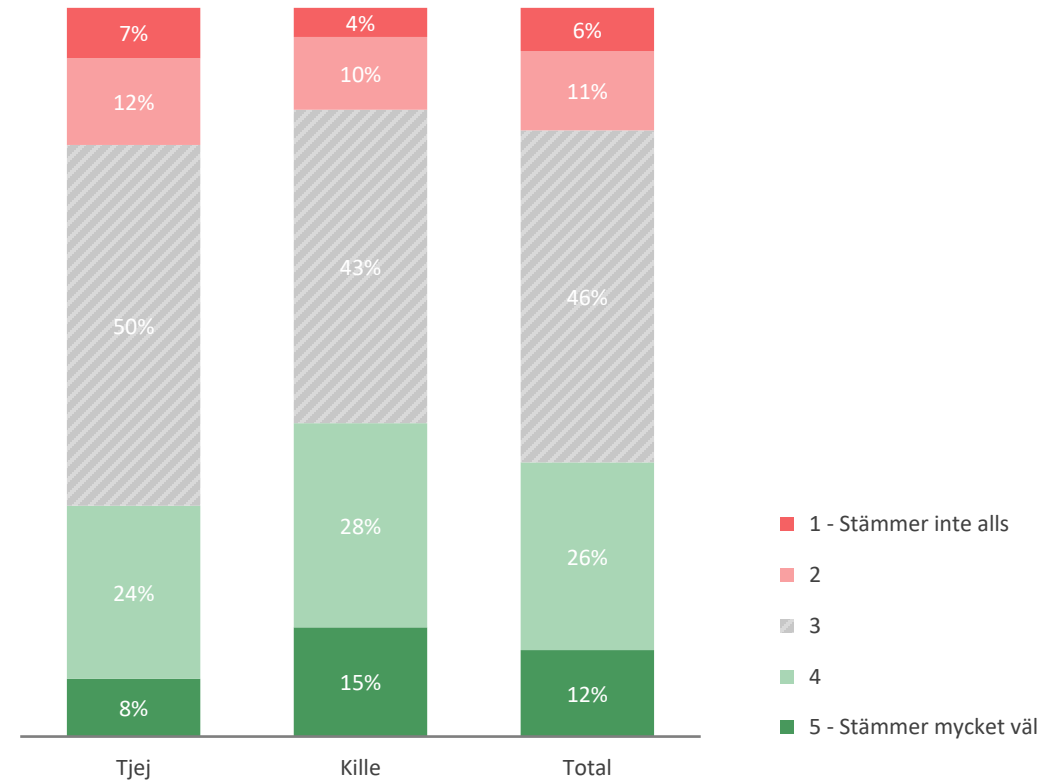

**VARANNAN UNG TYCKER ATT ALLA
MEDARBETARE PÅ EN ARBETSPLATS SKA
HA SAMMA ANSTÄLLNINGSVILLKOR.**

En tredjedel tycket istället att det bör vara olika avtal precis som idag.
Den höga andelen (3) på båda frågorna indikerar dock att många är osäkra

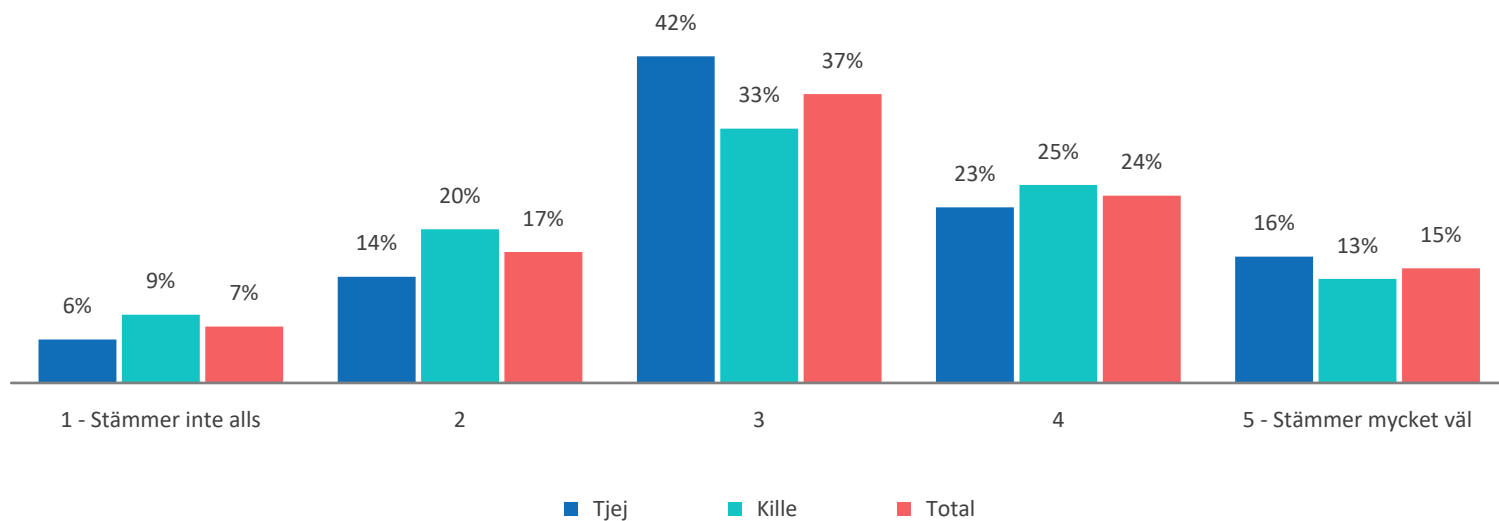

”Jag tycker att yrkeskategorierna arbetare och tjänsteman ska ha olika anställningsvillkor då deras arbetsuppgifter ser olika ut”

Även gällande huruvida det är omodernt att skilja på arbetare eller tjänstemän är åsikterna blandade, men unga lutar mer åt att det är omodernt än tvärtom

”Jag tycker att det är omodernt att skilja på arbetare och tjänstemän”

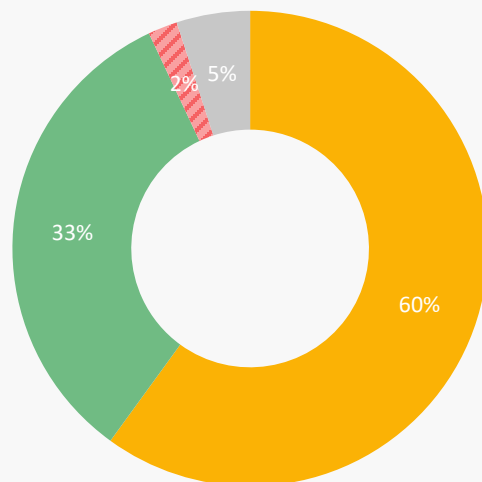

39%
Anser att det är omodernt att skilja på arbetare och tjänstemän

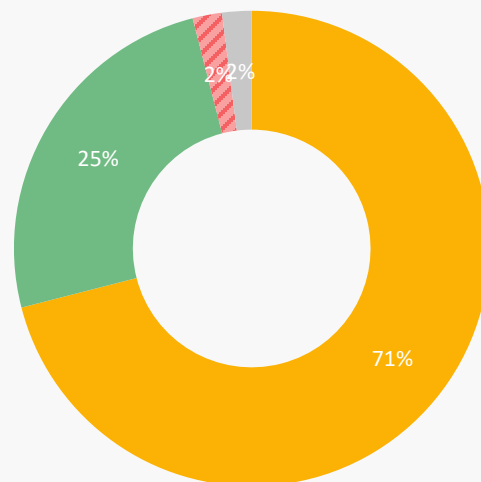

UNGAS ANSTÄLLNINGSKATEGORI:

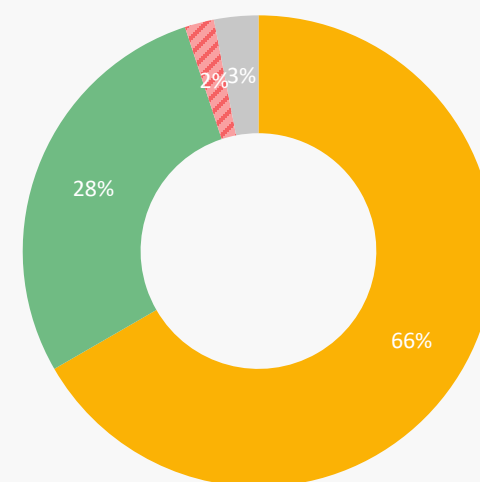
De flesta unga i studien som har arbete som huvudsaklig sysselsättning, beskriver sig själva som arbetare.

TJEJ

KILLE

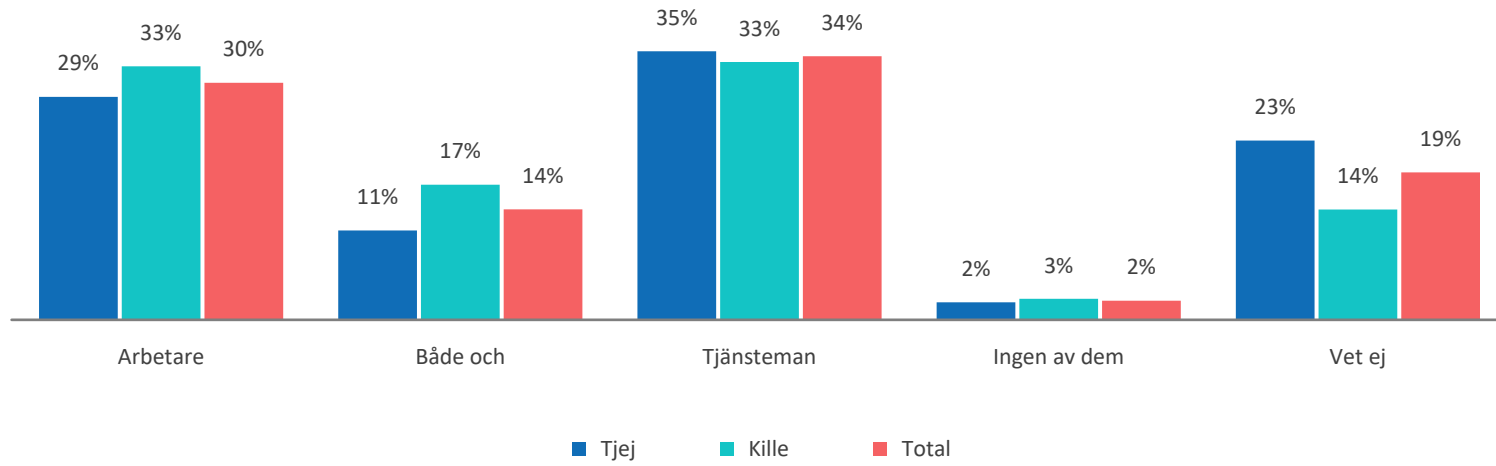

TOTAL

■ Arbetare ■ Tjänsteman ■ Inget av dem ■ Vet ej

Bland de som inte kommit ut på arbetsmarknaden ännu, tror dock något fler att de kommer att vara tjänstemän än arbetare. Ungefär en av sju tror att de kommer att ha en hybridroll om det skulle finnas

Vilken typ av anställningsroll anses aktuell bland studerande och arbetslösa unga?

KONTAKT:

Ulrik Hoffman

Ulrik@ungdomsbarometern.se

ANSVARIG ANALYTIKER: *Marit Rönnestad*

UB

ungdoms
barometern